

od 8,58 do 13,20, a bjelančevine posmatrajući 19 uzoraka mliječnog sladoleda su se kretale od 0,743% do 3,917%. Upoređujući rezultate koje smo mi dobili s analizama iz američkih izvora (3), vanilija sladoled sa 12% masti ima 4,0% bjelančevina, a prema podacima Kobzeva (4), sadržina bjelančevina se kreće od 3,5—4,5%. (4)

Rezimirajući dobijene rezultate naših analiza s nekim izuzecima, možemo zaključiti da sladoled našeg tržišta ima dovoljno masti potrebnih u ljudskoj ishrani. Smatramo, međutim, da bi trebalo nešto pojačati bjelančevina-stu komponentu sladoleda, naročito u proizvodnji nekih vrsta. Ako ovome dodamo da su homogenizacijom sladoledne mase, sve hranljive komponente lakše pravačljive, to možemo zaključiti da sladoled predstavlja dobru namirnicu.

Literatura

1. Mann, E. J.: Dairy Ind. No 6, 1965.
2. Barnden Roy: Dairy Ind. No 11, 1966.
3. Nacional Dairy Research Laboratories, Oakdale, New York
4. Kobzev D. I.: Proizvodstvo moroženog, 1951. Moskva

* Referat sa Simpozijuma o proizvodnji, preradi i plasmanu sladoleda; održanog u veljači 1972. na Poljoprivrednom fakultetu u Sarajevu.

POSTIGNUTI REZULTATI MLJEKARSKE INDUSTRIJE SR SLOVENIJE U 1971. GODINI

Milan HAFNER

Kmetijsko poslovno združenje Ljubljana

Poboljšanje ekonomskih uvjeta proizvođačima mlijeka time što su nakon 6 godina nepromjenjenih minimalnih otkupnih cijena, u martu 1972. godine saveznom odlukom postigli značajno povišenje prodajne cijene (0,40 d po masnoj jedinici) mlijeka, odrazilo se također na rezultate u privređivanju slovenskih mljekara.

U prošloj godini prekinuta je stagnacija kod organiziranog otkupa mlijeka iz god. 1970.

Uvjeti privređivanja mljekara u Sloveniji, u prošloj godini bili su daleko bolji od uvjeta u proteklom dugogodišnjem periodu. Naime, usprkos zamrznutih cijena nakon donošenja savezne odluke o povišenoj minimalnoj otkupnoj cijeni mlijeka, grupacija mljekarske industrije SFRJ, preko P. U. »Mlekosim« postigla je značajan uspjeh prvim saveznom sporazumom o nivou prodajnih cijena mliječnih proizvoda na veliko, koje su važile od aprila pa do kraja 1971. godine. Ovim sporazumom izjednačene su bile cijene mliječnih proizvoda u čitavoj zemlji, što je bilo po ovu grupaciju prehrambene industrije u usporedbi sa situacijom proteklih godina, vrlo pozitivno.

Otkup mlijeka za potrebe tržišta

Već je spomenuto, da su više otkupne cijene mlijeka omogućile mljekarima u Sloveniji postići do sada najveći obim otkupljenih količina mlijeka. To ipak ne znači, da je postignuta tržišna proizvodnja mlijeka bila veća kod svih proizvođača mlijeka. Podaci primljeni od mljekara, pokazuju da se smanjuje količina otkupljenog mlijeka na društvenim kombinatima i zadrugama. Ovo je svakako posljedica većih proizvodnih troškova u proizvodnji mlijeka na društvenom sektoru, od nivoa određene otkupne cijene i premije. Nasuprot,

dosta je značajan porast otkupljenih tržišnih količina mlijeka privatnih proizvođača — kooperanata s poljoprivrednim organizacijama.

Kakav je otkup u 1971. godini postignut u usporedbi s 1970. godinom pokazuju ovi podaci, dobiveni od svih mljekara u SR Sloveniji:

Godina	Ukupan otkup U SRS (000 l)	Od toga Društveni sektor 000 l	Kooperacija 000 l	Slob. otkup 000 l
1970.	137.587,2	42.590,2	90.719,3	4.272,8
1971.	148.599,2	40.207,6	106.494,5	1.898,7
Indeks: (1970. = 100)	108	94,4	117,5 114,2 (priv. sektor)	44,5

Značajna je činjenica, da je proizvodnja mlijeka u društvenom sektoru već nekoliko godina u opadanju, a u privatnom i to preko organizirane kooperacije s PZ i PK, u stalnom je porastu.

Ove količine mlijeka mljekare otkupljuju preko 1900 sabirnih mjesta. Od ovog broja 1114 je sabirnih stanica, od kojih 306 imaju uređaje za nisko hlađenje mlijeka. U 1971. god. poljoprivredne organizacije i mljekare u Sloveniji opskrбиле su 162 sabirnih stanica s opremom za efikasno hlađenje mlijeka kod privatnih proizvođača — kooperanata. To nije ni malo, a nikako još ne zadovoljava potrebe u pogledu pooštravanja kvalitete otkupljenog mlijeka, koja je u Sloveniji pod redovitim mjesečnom kontrolom veterinarskih inspeksijskih organa pojedinih općina.

Otkupne cijene mlijeka: Mljekare su svu količinu mlijeka sa teritorije SR Slovenije u prosjeku otkupile po cijeni (mlijeko sa 3,7% u prosjeku) od 1,486 d/l, što je za 34,5% više od cijene u prošloj godini. Mlijeko s društvenog sektora proizvodnje bilo je organizacijama plaćeno po 1,57 d/l, mlijeko iz kooperacijske proizvodnje po 1,465 d (+ 37,6%), a mlijeko privatnih proizvođača iz slobodnog otkupa po 1,192 d/l. Ove su cijene utvrđene metodom ponderiranja podataka mljekara.

Ukupna vrijednost otkupljenog mlijeka u Sloveniji u 1971. g. iznosila je: 221,057.300 d (+ 45,5% prema godini 1970.).

Kao prošlih godina i u ovoj, mljekare su za sve količine mlijeka dobivale redovno republičku ili općinsku premiju (za konzumno mlijeko) u iznosu 0,10 d/l.

Namjenska upotreba otkupljenog mlijeka

Mljekarska industrija u Sloveniji, prošle godine upotrebila je otkupljeno mlijeko iz Slovenije, zajedno s mlijekom otkupljenim na teritoriji SRH (2,296.500 l) ovako:

Upotreba	litara (000)	%	Indeks (god. 70. = 100)
1. za konzum u Sloveniji	58.197,5	38,6	107,5
2. za preradu u proizvode	62.078,0	41,2	106,3
3. za prodaju u druge republike	22.074,6	14,6	114,2
4. za izvoz u Italiju	8.545,6	5,6	102,8

Iz ovog pregleda uočljivo je umjerenije povećanje prodaje mlijeka za potrebe konzuma (pasterizirano i sterilizirano), ponovno porast količina mlijeka upotrebljenog za proizvodnju svih vrsta mlječnih proizvoda, više standardan iako smanjen porast prodaje svježeg mlijeka izvan Slovenije, naročito u Istri i Dalmaciji, kao i minimalno povećanje izvoza mlijeka u Italiju.

Ovaj bilans upotrebe otkupljenog mlijeka u Sloveniji u 1971. god., uz činjenicu, da je iz Slovenije prodana i vrlo značajna količina mlijeka u prahu (1.638 t), kao i oko 132 t sireva u ostale republike ukazuje na to, da je od cjelokupnog organiziranog otkupa mlijeka u Sloveniji potrošenog u svim vidovima tek 67,2%. Zbog ovakve situacije SR Slovenija još uvijek je vrlo deficitarna u sirevima (dokup iz drugih republika 1971. g.: 1.481 t), kao i u opskrbi maslacem (dokup i uvoz iznosio je: 1.811 tona). Posljednji podaci odnose se samo na dokup mlječnih proizvoda preko mljekara, bez dokupa trgovačkih poduzeća iz SRS.

Kretanje prerade mlijeka i prodajnih cijena mlječnih proizvoda u 1971. godini

Obim prerade mlijeka u mljekarskoj industriji Slovenije, postigao je do sada najviši stepen.

Prema dobivenim podacima mljekare u Sloveniji u prošloj godini proizvele su niže navedene količine mlječnih proizvoda i prodale po prosječnim prodajnim cijenama (ponderirane):

Vrsta proizvoda	Količina (u 000 l, kg)	Indeks (g. 70. = 100)	Prosječna prod. cijena	Indeks (g. 70. = 100)
1. paster. i steril. mlijeko/l	58.197,5	107,5	2,09 d	135,9
2. mlijeko u prahu				
— punomasno (t)	1.745,7	103,6	15,33 d	128
— obrano (t)	189,8	143,8	9,45 d	128,4
3. kondenzir. mlijeko/kg	354,8	81,7	6,75 d	126,8
4. evaporirano mlijeko/kg	79,9	106,3	7,30 d	98,4
5. maslac I. kval./kg	503,3		26,28 d	121,15
maslac II. kval./kg	58,3	76,5	20,80 d	107
6. jogurt/l	5.784,7	115	4,54 d	122
jogurt voćni/l	704,9	124	6,01 d	109
7. vrhnje (slad. i kis.)/l	2.360,1	121,8	12,37 d	120,6
8. svjež. sir-skuta/l	689,7	110,7	6,68 d	111,5
9. sirevi:				
ementalac	423,0	96,2	21,96 d	138,5
parmezan	79,5	93,1	22,56 d	129,2
grojer	16,9	85,8	21,45 d	141
gauda	1.043,9	152,4	19,79 d	128,3
trapist	375,0	126,3	17,36 d	124,5
posavski	144,0	143	20,72 d	128,5
tolminski	50,6	73,3	20,36 d	135,3
edamac	25,4	148,5	19,12 d	146,5
gorgonzola	4,9	96,4	25,94 d	129,8
liptavski, imperial	26,2	—	8,55 d	—
10. topljeni sir/kg	26,2	76,8	16,17 d	121,6
topljeni sir/kom.	245,6	84,7	3,71 d	128,0
11. mlječni sladoled/kg	1.168,0	109	22,73 d	129,3
12. kazein	75,9	45,9	23,30 d	148,8

Podaci ove tabele detaljno prikazuju trend kretanja prerade, koju ukazuje na potraživanje tržišta, kao i na porast cijena. Najveći utjecaj imao je poslije prvog kvartala 1971. g. svakako sporazum, postignut većim dijelom od mljekarske industrije SFRJ kod nadležnih saveznih organa.

Iz ovih podataka proizlazi, da je mljekarska industrija Slovenije postigla u 1971. godini bruto vrijednost isključivo mljekarske proizvodnje u iznosu od oko: 373.309,700 d, što znači, na 1 l otkupljenog mlijeka: 2,47 d.

Razlika između prosječno isplaćenog mlijeka fcco sabirno mjesto, i prosječne prodajne cijene za sve količine prodanog mlijeka i mlječnih proizvoda

(bez mlječnog sladoleda) iznosi: 0,777 d/l, a ta razlika kod mlijeka prerađenog samo u mlječne proizvode iznosi: 0,754 d/l. U ovoj razlici sadržani su svi troškovi proizvodnje u mljekarama, transportni troškovi mlijeka, ostali troškovi (L D, amortizacija, obaveze), kao i akumulacija, koju nismo utvrđivali detaljnije.

Prema ovom nezvaničnom računu, bruto vrijednost proizvodnje u mljekarskim pogonima Slovenije, povisila se u usporedbi sa godinama ranije, za 49,7^o%, što je istovremeno skoro izravnano s porastom vrijednosti otkupljenih količina mlijeka (+ 48,6^o%).

Vijesti

27. MEĐUNARODNA IZLOŽBA NAMIRNICA I KONZERVNE INDUSTRIJE

Od 23. IX. do 1. X. o. g. održat će se u Parmi (Italija) izložba na kojoj će se prikazati:

- uređaji i oprema za proizvodnju konzerva;
- strojevi za pakovanje i konfekcioniranje;
- oprema i pripadajući dijelovi za konzervnu industriju: povrća, mesa, ribe, mlijeka, mesnih ekstrakta, juha u kockama, voćnih sokova i sirupa;
- znanstveni instrumenti i aparati; i
- sirovine za konzervnu industriju.

POSEBNE IZLOŽBE I MJERE ZA UNAPREĐENJE

Salon za kušanje konzerviranih i dubokohlađenih namirnica. Izložba međunarodnog tehničkog tiska za spomenute industrijske grane.

MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM U WELSU

Međunarodni poljoprivredni sajam u Welsu (u Gornjoj Austriji) održava se svake druge godine.

Ove godine održat će se od 1—10. 9. 1972.

Na njemu će sudjelovati Zapadna Njemačka, Švicarska, Francuska, SSSR, Albanija, Poljska, Iran i Tunis, i pojedini izlagači iz drugih zemalja.

Nakon 12 godina ponovno će se održati izložba sa 250 najboljih rasplodnih goveda različitih pasmina što se uzgajaju u Austriji, a izložiti će se i goveda namijenjena tovu, utovljena goveda i telad. To će biti prikaz uspjeha u govedarstvu što su ga Austrijanci postigli u posljednjih 12 godina.

Treba naglasiti da je posljednjih 5 godina Austrija izvezla 186.000 rasplodnih goveda u 23 države Evrope, Azije, Afrike, Sjeverne i Južne Amerike. Lani su Austrijanci izvezli 53.400 grla rasplodne stoke u vrijednosti od 600 milijuna šilinga.

Na sajmu će se izložiti i najnoviji poljoprivredni strojevi i pomoćna sredstva, a uz to će se prikazati suvremeno uređena automatska pekarna i mesnica.